

Boliviafamilien

- ingen kan hjelpe alle, men alle kan hjelpe noen!

Sandnes, 11.12.14

**Til alle Boliviafamiliens faddere,
frivillige og gode hjelpere!**

God jul og et godt nytt år!

Hei og hå, nå er det jul igjen, og med det tid for god mat, ferie og rolige dager. Til de sistnevnte trenger man noe å lese. Litt annet blir det plass til på slutten, men i dette brevet er det viktigste – tradisjonen tro – å ta dere med på:

Årets rundreise i Bolivia

Cochabamba: En hektisk uke!

Avreisen fra Sola var fredag kveld, og egentlig burde vi ha kommet frem lørdag ettermiddag: En gruppe på femten boliviafarere som skulle møte en håndfull allerede ankomne i Cochabamba. Men slik gikk det ikke: En times forsinkelse fra Sola – og et lite behjelpelig Lufthansa – gjorde oss ti minutter for sene til flyet over Atlanteren. Dermed ble det et døgn på hotell i Frankfurt som vi definitivt kunne klart oss uten.

Vel fremme var gleden likevel stor. For en fantastisk velkomst! Små og store barn med blomster, ballonger, kyss og klemmer; et stort oppbud fra Frelsesarmeen; gamle venner fra tidligere besøk. Og Siw Broman, selvsagt, med sitt store smil. Noen time senere, etter å ha blitt installert på høyst beskjedne, men rene og vennlige Hotel Monserrat, satt trøtte nordmenn på restaurant og duppet med hodet i tallerkenen. Vel var klokken ni på kvelden i Bolivia, men for andre var det klokken tre på natten...

Neste morgen begynte programmet. Først gikk ferden til dagsenteret **Huayra Khasa**. Det ligger midt i Cochabamba by, og har både småtroll og større fadderbarn. Det samme gjelder dagens neste visitt, **Catalina Booth**. Begge stedene har vært drevet av Frelsesarmeen i mange tiår, og det bærer de preg av. Ikke på noen negativ måte, men ved at alt ser ut til å fungere trygt og godt, og er ved det samme hver gang vi er på besøk. Slik var det også denne gangen. Vi fikk se barna (og personalet!) opptre med danser, og deltok selv på stive ben. Vi gikk fra rom til rom og hilste på små barn med godt grep om suppeskjeen, før vi selv fikk servert en enkel, smakelig lunsj. Inntrykket var klart: Dette er to sentre som fungerer akkurat slik de skal, til glede for barna selv, foreldre (der de finnes) og lokalsamfunnet. Her er det stø kurs som gjelder!

Det er til de grader også sant for dagens tredje stopp: **Corazon Grande**. Bedre barnehjem finnes neppe i Bolivia! Sammen med et stabilt, dyktig personale sørger Siw og Carla for at de 25 jentene har det så godt som overhode mulig. Det merkes med en gang man kommer innenfor porten, og bekreftes av jentene selv: trygge, herlige barn som tar kontakt, pludrer i vei, leker og inkluderer. Når man ser dem slik, er det vanskelig å forså hvilken forferdelig oppvekst mange har hatt før de fikk et trygt hjem. Kvelden ble avsluttet på beste vis: Tradisjonen tro dro hele bølingen av faddere, barn og personale noen hundre meter bort i veien, til Don Robertos flotte restaurant. Så fikk vi altså klemte inn det vi egentlig skulle ha gjort, selv om det var kveld og bassenget fikk stå i fred. Fantastisk hyggelig ble det uansett! For om det er hyggelig med dans og taler, så er det ikke noe som er bedre enn å få tid til å bli kjent med ungene, bare ved å være med dem.

Tirsdag formiddag tok vi av gårde til vårt nyeste dagsenter, **La Roca**. Igjen en stor opptur: Ikke bare er selve bygget både flott, godt dimensjonert og funksjonelt, men driften ser ut til å gå meget bra. Dyktige offiserer, godt personale, blide barn. Vi fikk også gleden av å åpne det nye datarommet, komplett med fire PC-er. Men stoler hadde man visst ikke husket! Det blir det en snarlig ordning på.

Etter dette var det med sommerfugler i magen vi besøkte det nærliggende senteret **Ushpa Ushpa**, som vi bygget to år tidligere, blant annet med meget god hjelp fra Nannestad videregående skole. Det viste seg helt unødvendig, for også her ventet en positiv opplevelse. Mest av alt skyldtes nok det samarbeidet som Frelsesarmeen har fått med frivillige fra organisasjonen Tearfund. Ikke mindre enn ni ungdommer, de fleste fra Storbritannia, var til stede for å hjelpe med det daglige arbeidet. Dette er et samarbeid som har pågått noen måneder, og som er tenkt både å fortsette og å bli utvidet til flere dagsentre/barnehjem. Fra Boliviafamiliens side synes vi dette er aldeles utmerket: Ikke bare vil det gi barna våre bedre oppfølging, både med lekser og annet, men det får midlene vi sender til å strekke lenger. Samtidig gjør det på ingen måte våre egne frivillige unødvendige: Med 24 barnehjem og dagsentre over hele landet kommer vi aldri til å få for mange gode hjelpere!

En annen ting som er verdt å fremheve, er hvor godt Ushpa Ushpa er integrert i lokalsamfunnet. Mødre, noen fedre, besteforeldre og annet dukker alltid opp ved vårt besøk, og innendørs har man stilt ut mye flott håndverk som blant annet er resultat av kurs og samlinger på kveldstid. Det er altså ikke kun barna som har glede av senteret. Slikt er noe vi oppmuntrer til overalt, men sjelden fungerer det som godt som her.

Så kom onsdagen med en – riktignok forventet – nedtur. Guttehjemmet **Oscar Ahlm** har, unnskyld uttrykket, vært vårt problembarn de siste to årene. Det har først og fremst to årsaker: Myndighetens mislykkede politikk og Frelsesarmeens dårlige ledelse. Politikken kan vi ikke gjøre noe med, annet å forklare at den har gått ut på å bedre statistikken ved å sende flest mulig barn hjem, samme hvilket helvete som venter dem der. Nå er det tegn til at de har forstått at dette resulterer i flere gatebarn, ikke sunne oppvekstforhold. Det neste blir forhåpentligvis at man forstår at man bør støtte private barnehjem, som jevnt over gir barna et betydelig bedre – og for myndighetene kostnadsfritt – tilbud, i stedet for å straffe dem med pålegg de selv ikke er i nærheten av å overholde. Faste tjenester fra psykolog og sosialarbeider er blant disse, noe Oscar Ahlm faktisk har på plass.

Oscar Ahlm ble hovedtemaet for vårt møte med ledelsen i Frelsesarmeen i Cochabamba. Her hadde vi forberedt en real oppvask. Men så viste det seg at også "Frelsen" møtte med solide planer. Disse innebar øyeblikkelig innsetting av et ektepar – begge leger – som ansvarlige for Oscar Ahlm, samtidig som den nå ansvarlige går over i en hjelperolle. Dermed får guttene ikke bare 100 prosent økning i tilgjengelig personale, men også noen med relevant kompetanse som kan ta den farsrollen som så sørgelig har manglet.

Når Frelsesarmeen nå tar disse grepene, vil Boliviafamilien følge opp med prosjektmidler. Her behøves alt fra madrassovertrekk for sengevætere til nye stoler, bord og hyller, samt midler til oppussing. Det positive er at dette er slikt som enkelt kan kjøpes for penger (vi må bare klare å skaffe pengene!), og at det meste av nødvendige fasiliteter allerede er på plass. Transportbehovet fikk vi også raskt løst, ved at en personbil byttes mot minibussen fra dagsenteret Parotani. Oppsummert har vi da troen på at de største utfordringene ved Oscar Ahlm omsider er løst. Men at gode planer nå blir omsatt i praktiske tiltak, det er noe vi vil følge med argusøyne fremover!

Onsdagen kunne heldigvis avsluttes langt mer positivt. Vi dro videre nettopp til dagsenteret **Parotani**, som ligger i en søvning og støvete landsby noen mil utenfor Cochabamba. Her var alt ved det gode og gamle. Dagsenteret har åpenbart en viktig plass å fylle, med mat, leksehjelp og lek. Også her har barna vonde historier, som hun på ti år med en liten treårig søster i hånden som kunne fortelle at pappa stakk av før minstejenta ble født, og mamma døde i feber i fjor. Men så gikk livet likevel videre: Onkel og tante overtok ansvaret for dem, og dagsenteret har gitt dem et trygt sted å være når disse er på jobb. Så kom en stor gjeng bleke gringos fra Noruega på litt overveldende besøk, det ble fest og dans for en stakket stund, men helt sikkert også langt bedre hverdager enn uten senteret.

Siste dag i Cochabamba begynte med besøk på **Evangelina Booth**. Og igjen er det noe fortrøstningsfullt i at et barnehjem som har tatt vare på rotløse jenter siden lenge før Papa Baste banket på porten i 1981, bare fortsetter å gjøre akkurat som det er ment å gjøre. Vi har ikke råd til noen store løft – sant å si må det av og til litt økonomisk nødhjelp til ved siden av fadderskapene, for å fylle opp matboden og annet. Kanskje vil nyåpningen av ”Dulce Hogar” – jentenes egne lille snackbar, hjelpe også hjelpe litt. Men det er uansett en fryd og en glede å tilbringe tid med disse flotte, glade, bråkete jentene.

Derfor var det også fint at det meste av tiden vår med jentene fra Evangelina ikke gikk til å sitte å se dem opptre for oss. I stedet gjorde vi som vi pleier: Tok alle med opp til ølkongens lekepark og restaurant. Der pratet vi sammen på spansk, engelsk og fingerspråk, lekte i apparatene, drakk brus, spiste is. Helt til det ble kveld.

Trinidad: Hete dager i Amazonas

Etter fire meget travle dager i Cochabamba, reiste vi fredag til **Trinidad**. Altså ikke øya i Karibien, men den rare, lille jungelbyen som ligger som en øy ute i det enorme, grønne "havet" som kalles Amazonas.

Vi ble møtt av en livlig flokk av småfolk allerede på flyplassen, og etter innsjekking på hotellet var det rake veien ut på besøk til dagsenteret. Eller det plankeskuret med jordgulv som de siste årene har fungert som et dagsenter. Det holder tett mot regnet, og har dessuten et lite kjøkken for matprosjektet vårt, som gir et tyvetalls barn tiltrengt ernæring. Men å si at det er enkelt, er ikke å ta for hardt i. Blant annet mangler toalett, noe som gjør at senteret bare kan fungere for de barna som bor like i nærheten. De springer nemlig hjem når de må på do, og kommer så straks tilbake for mat, lek og leksehjelp!

Siden sist hadde gulvet fått dype sprekker. Det skyldtes at den forrige regntiden, som sluttet i mars, ble usedvanlig våt. På det verste sto vannet 40 cm opp på veggene i senteret. Det betyr at det ofte gjorde det samme i de nærliggende hjemmene. Svært mange fikk avlingene sine ødelagt. Men med karakteristisk pågangsmot har de satt igang igjen, for fordelene med dette ekstremt hete og fuktige klimaet, er at alt av planter gror ekstremt raskt.

Uansett var det ikke noe som la en demper på gleden under vårt besøk. Barna i Trinidad er veldig kontaktsøkende, og generelt langt mindre sjenerte enn for eksempel oppe på høyslettene. Leksjonen om Norge som vi ofte drar - kommer vi fra Europa eller Afrika, er det varmt eller kaldt, stort eller lite,

og er det sant at vi har sommer når det egentlig er vinter? - ga mange svar og enda flere kreative forslag.

Etterpå gikk vi bort på den omtrent 3 mål store tomten som er kjøpt for vårt kommende dagsenter. Det var vel for tredje gang, og vi spøkte litt om hva naboene må tro om disse rare gringoene som kommer innom hver oktober, tusler bort for å se på et halvryddet stykke jungel, og så reiser av gårde igjen - for så å komme tilbake neste år og gjenta nøyaktig den samme prosessen. I så tilfelle skal de snart få se! Tre av Vågen videregående skoles elever nå tatt første spadetak og machete-hugg. Så mye mer skjer ikke før regntiden er over - prøv selv å jobbe mens du blir spylt med en hageslange - men i april starter endelig byggingen av det nye dagsenteret. Byggingen vil skje i moduler, pø om pø, ettersom økonomien gir muligheter. Men i første omgang blir det kjøkken, spisesal, kontor og to-tre "aulaer", altså rom hvor ungene kan leke og lære. Og toalett, selvsagt, noe som vil øke rekkevidden og gjøre senteret anvendelig for langt flere barn enn i dag.

Lørdag og søndag stoppet hele Boliva opp. Gater som ellers er fulle av trafikk, lå helt øde. Alle butikker var stengt. Hva i all verden? Svaret var valg på nasjonalforsamling, og et høyst ventet gjenvalg av president Evo Morales, som dermed i 2015 begynner på sin tredje femårsperiode. Det skal vi ikke mene så mye om her, annet enn å si at som statsledere flest gjør han vel både godt og dårlig, men åpenbart nok av det første til å bli gjenvalgt med rungende majoritet - og uten at det er grunn til å mistenke noe rusk i den forbindelse. Om man da ikke synes det er bittelitt i overkant at de som ikke stemmer (på den de måtte ønske), risikerer å få sin bankkonto stengt for uttak i tre måneder...

Sucre: Den hvite, vakre byen

Vakker er den, Bolivias tradisjonelle hovedstad og sete for Høyesterett! De fleste kaller den nok nå Sucre, men byen har også hett Charcas og La Plata - og for urinnvånerne heter den fortsatt Chuquisaca. Snakker man om *la ciudad blanca*, den hvite byen, er det også klart hvilken by man mener. Navnet passer riktig så godt, i hvert fall om man beveger seg i sentrum, på og rundt den store plazaen, eller om man kikker ned på den fra utsiktspunktet La Ricoleta, hvor romantikken alltid ser ut til å blomstre.

Byens bakside er imidlertid ikke like hvit, og man skal ikke langt bort fra sentrum før fattigdommen blir åpenbar. Også her finnes det svært mange barn med behov som foreldrene ikke klarer å dekke. Det har derfor aldri manglet barn ved våre dagsentre her.

Ved besøket på **Batallon Colorados** manglet det heller ikke faddere, siden hele vår store gruppe med reisende fra Norge fortsatt var intakt. Som ellers fikk vi oppleve tradisjonelle danser, men her også fiolinmusikk og sang av senterets egen stjerne: Jenta med det usedvanlig velpassende navnet Melody!

Noen dager senere - og etter en tur til Potosi som jeg snart skal skrive om - var vi bare en håndfull omreisende igjen som kunne besøke ungene på **Pokonas**. De fleste av oss hadde måttet reise hjem til jobb og skole, forståelig nok. Vi som var igjen, hadde dessuten reist to, fire eller mange ganger tidligere. Dermed ga vi beskjed om at man kunne ta det helt rolig med disse flotte oppvisningene som så ofte blir oppført til vår ære. Samtidig vet vi at dette er noe mange barn ser frem til, så oppfordringen var bare å finne en passelig middelvei.

Konklusjonen på oppholdet i Sucre, var i år som tidligere. Det er mye vi kunne og ville ha gjort, dersom de økonomiske forutsetningene var til stede. PC-lab for læring og lekser, utetak mot sol og regn, en ansatt til som kunne avlastet et tynnslitt personale. Får vi muligheten, så gjør vi alt dette, og mere til. Men tross alt vi skulle og kunne ha gjort, så er dette godt fungerende sentre som gjør mye godt for både barn og foreldre.

Potosi: Et høydepunkt

For mange av de reisende på turen ble Potosi siste stopp for denne gang. Og her skal vi spare oss for altfor mange ordspill – å gi seg på toppen, etc – men det er noe annet for både kropp og sjel å oppholde seg på 4300 meter over havet.

Ved dagsenteret **Maria Cristina** er det meste ved det gamle og gode – pluss noen små forbedringer som det siste årets prosjekter har gitt, med utbedret gulv, nytt kjøkkenutstyr, stoler og bord. Og for første gang har vi ikke så mye nytt å melde fra **Casa Himmelbjerget** heller! Jo da, plattingen var på plass, en mur under oppføring, en lekeplass ferdig finansiert og straks plassert. Men først og fremst var det deilig å se Majora Betsabe smile, med senkede skuldre og blide barn på alle kanter. La oss ikke bruke for store ord, men det er tydelig at Casa Himmelbjerget nå har gått seg til. Utfordringer finnes fortsatt, men stedet er preget av glede, ikke bekymring. En mer passende avslutning kunne de ikke fått, de av oss som måtte returnere til Norge!

Tarija: Der flere skulle ha vært

Vi følte oss litt få og alene, den lille håndfullen som reiste videre til Tarija. Men slik er det bare, det er få forunt å kunne være på reise i en måned. Synd likevel, for flere skulle ha fått opplevd dette stedet. Byen ligger nede ved grensen mot Argentina og utgjør sentrum i Bolivias lille vindistrikt. Derav det lokale ordspillet: *Si no tomas vino en Tarija, porque viniste?* Men vi har altså et godt svar på hvorfor også avholdsfolk bør besøke byen, og det er **Casa Elisabeth**. Et romslig dagsenter som nesten utgjør et kvartal i seg selv. Det har vært til nytte for hundrevis av barn og familier i nærområdet, et fattig og tøft strøk hvor det flyttes til og fra og samholdet ikke er det beste. Vi har aldri hatt noen problemer ved dagsenteret, og merket oss ikke noen nå. Bare fornøyde Frelsesoffiserer og mange glade barn!

La Paz og moderniseringen

Kineserne er det 21. århundrets tyskere, modernitetens nye mestere, og inntar nå verden på fredelig vis, med T-skjorter, plastikkleketøy og mikroprosessorer. La Paz har de tatt via luften, med ingeniører og storkapital, og det er svært lett å se: Tre enorme taubaner forbinder nå millionbyene La Paz og El Alto, og flere er under bygging. Nede i gryten, i mildere omgivelser og tykkere luft, bor de rike. Oppe i høyden, i kulde og støv, bor de fattige. For noen få kroner glir man raskt og nesten lydløst fra den ene verdenen til den andre. Og tilbake igjen, etter arbeidstid, kanskje femti kroner rikere.

Barnehagen vår, **Refugio del Amor**, trenger også modernisering. Tette rør må graves opp, kalde gulv isoleres, nye møbler på plass. Ikke noe veldig stort, og inntil videre går det greit, men dette er noe vi ønsker å få gjort noe med i løpet av neste år. Ved dagsenteret **Achachicala** er alt ved det vante, mens **El Tejar** har nytt godt av en rekke mindre prosjekter som Boliviafamilien har finansiert over de siste årene: blant annet kjøkkenutstyr, musikkinstrumenter, oppgraderte klasserom og tak over patioen. Selv har de blant annet ordnet samarbeid med legesenter og gratis psykologtjeneste. Veldig bra!

Altiplano: Min traktor er bedre enn din

Noen modernisering av betydning er det vanskelig å finne i bygdene ute på høyslettelandet Altiplano. Men det går trygt videre i det kjente sporet, noe som i vårt tilfelle er en god ting. På **Viacha** fikk vi oppleve en fantastisk fest, med alle instrumenter i bruk på en slik måte at det kunne ha løftet taket, om det ikke allerede var fjernet fordi man drev og reparerte over hodet på oss. I **Tiahuanacu** falt besøket vårt sammen med at Evo Morales delte ut et "valggratiale" til hvert barn, så der måtte vi vente litt på barna. I **Corqueamaya** fikk vi høre at bygdedyret slett ikke bare er norsk, for også ute på Bolivias bygder ser man skrått på naboene. I dette tilfellet er nabobygda **Yaurichambi**, og det fikk oss til å lure litt på hvordan det ble oppfattet, det at vi åpnet et flott, nytt bygg ved dagsenteret der. Når det er sagt: Gleden var langt større enn bekymringen, for dette har blitt bra!

Santa Cruz: Rik by med mange fattige

Sist ute på reisen var Santa Cruz og dagsentrene **Nueva Vida** og **Primero de Mayo**. Vi hadde positive besøk begge steder. Det er ingen tvil om at sentrene er til stor nytte for barna i nærområdet, og ikke minst for de eller den som har omsorgen for dem – i praksis ofte en enslig mor, som kan vite at barna hennes har det trygt og gjør noe nyttig mens hun selv er ute i arbeid. Forhåpentligvis.

Klar for en liten justering?

De siste fem årene, altså siden inngangen til 2010, har vårt anbefalte månedlige fadderbeløp vært 220 kroner. Imens har det aller meste steget – oljeprisen og kronkursen for tiden unntatt – og vi justerer derfor opp til 250 kroner fra og med januar 2015. Men husk: I Boliviafamilien er det *du* som selv bestemmer hvor mye du ønsker å betale, og som selv må justere betalingen i nettbanken din. Vi har full forståelse for at ikke alle har samme evne til å bidra, og hver krone teller. (Og den teller nøyaktig én krone, for ingen administrasjonskostnader trekkes fra fadderpengene!) Så dersom du allerede er på den økonomiske smertegrensen, la det stå som det er. Takk for bidraget, uansett!

Noen faste påminnelser

Du hjelper oss mye om følger disse enkle punktene

- Vårt navn og adresse er **Boliviafamilien, Daleveien 110, 4328 Sandnes**. Vennligst pass på at dette blir lagt inn riktig i nettbanken din!
- **Merk** betalinger og eventuell korrespondanse **med BFN-nummer**
- **Meld oss ny adresse** når du flytter – og du er med å spare oss for mye porto
- **Skriv tydelig om du sender bursdags- eller julegave**, og hvor stort beløpet er.
- Vanlig fadderstøtte er **250 kroner i måneden, innbetalt til konto 5343.20.53780**. Pengene går uavkortet til Bolivia. Det er ikke et krav at man holder seg til akkurat dette beløpet.
- Send oss din **epost** til info@boliviafamilien.org. Vi spammer deg ikke, men det er utrolig greit å kunne få tak i faddere på en enkel måte når det er noe vi behøver å oppklare.
- Du finner oss på nettsiden www.Boliviafamilien.org, i tilhørende blogg og på Facebook!

En julegave av, for og fra Bolivia

Til slutt vil vi nevne en flott gave Boliviafamilien har fått, ikke minst fordi den først og fremst får verdi dersom du kjøper den til deg selv eller andre. Roy Mangersnes, en av Norges mest anerkjente og prisvinnende fotografer, har vært på to lange reiser i Bolivia, og gir nå bort hele fortjenesten fra salget sine ti beste bilder derfra - i korte, nummererte serier - til Boliviafamiliens barn! Du finner bildene presentert i Roys egen blogg, hvor de også kan bestilles:

<http://roymangersnes.wordpress.com/2014/10/31/photographer-giving-back/>

Vi behøver forresten et utstillingslokale for bildene i området Sandnes/Stavanger. Vet du om et som kan passe, vær vennlig å ta kontakt. Og med det: Ha en riktig god jul, og et fabelaktig nytt år!

Vennlig hilsen

Boliviafamilien Norge

Frode Fanebust
Frode og Øyvind Fanebust

Øyvind Fanebust